

Emlékszem, a Gedői Általános Iskolába jártunk még, és hittanra a plébániára Singer atyához. Egy alkalommal Rácz Erzsivel ketten voltunk hittanórán. A régi hittanterem előtt álldogáltunk, amikor Singer atya odajött hozzánk – még most is előttem van az arca –, felhúzta a szemöldökét és kedves szigorral érdeklődött, hogy hol vannak a többiek. Sokszor viccelődött, de alapjában eléggé szigorú is tudott lenni, mint hitoktató. Most is előttem van az arca, a kellemes őszi napfényben leült velünk a lépcsőre és úgy kérdegetett. Később sokan mások is tanítottak hittant plébániánkon, hitoktatóink, Püspök atyánk is még káplán korában, Kardos, majd Benyik atya.

Az ő (Singer atya) hitoktatói módszere kedves volt, de egyben katonás. Látszólagos engedékenysége ellenére komolyan követelt. Talán ez az emlék is hozzájárult, hogy felnőtt fejjel én is elkezdtem a hittudományi főiskolát, és munkám mellett most

ugyanezen a plébánián tanítók kicsinyeket és felnőtteket. Az előttem tanítók, többek között az atyák emléke, legfőképp a gyermekkori emlék Singer atya óráiról többször segít. Egy-egy kifejezés, gondolatmenet meg-

jelenik előttem, magam is kimondom, és akkor jövök rá, honnan is vettem ezeket a szavakat, válaszokat.

(Zsuzsa, hitoktató)

* * *

Köztudomású, hogy szívügye volt az énekkar. Tulajdonképpen már akkor csoportokat szeretett volna létrehozni a plébánián, amikor ez még messze nem volt szokás. Az első és legfontosabb csoport az énekkar volt, de kevesen tudják, hogy fiatal házaspár csoportjával is próbálkozott. Meghívott előadói voltak annak idején pl. mint kispap Kretovics atya, azután Károly atya (most Benedek pálos szerzetes Szentkúton). Az ifjú házaspár között Babiczki Bandiék, Tóthék, Szalkayék, Kovács Rózsikáék fordultak elő többek között. Később elköltözések, egyéb okok miatt ez a csoport megszűnt, de mint kezdeményezés szintén „megelőzte korát”. Ezért feljegyzésre érdemes!

(T-né Jutka)

A kapu, ami elválaszt és összeköt...

A Szőlőfürt előző számában megemlékeztünk Singer Ferenc atya halálának 10. évfordulójáról és kértük olvasóinkat, hogy írják le személyes élményeiket, emlékeiket templomépítő plébánosunkról, s mi örömmel tesszük közkinccsé ezeket.

A kapott cikkeket köszönjük. Dr. Albert Vilmos irásának zárómondataiban említést tesz a kapu szőlőfürtjeinek bronzba öntött szemeiről. Ugyanekkor két hittanos leánya szintén a „szőlőszemek” létrejöttéről gyűjtött adatokat. Szorgalmas gyűjtőmunkájuk eredményeképpen vázlatos képecskéket is rajzoltak felfedezéseikről. Munkájukban az építők közül többen is próbáltak segíteni, míg végül a nyomok a legilletékesebbhez, Tóth Sándor szobrászművészhez, a kapu és az érmék, a Szent Gellért és kis Szent Teréz bronzdomborművek alkotójához vezettek. Vettük a bátorságot, hogy őt, mint Singer atya templomépítő társadalmi bizottságának egykori tagját is,

leghivatottabbként megkérdezzük a kaput díszítő „szőlőfürtökről.”

Tóth Sándor Munkácsy Mihály-díjas szobrászművész, templomkapunk érmeiről, létrejöttéről, díszítéséről, a két „szőlőfürt” szemeiről a következőket nyilatkozta:

A Jezsuita templomból, szentmiséről jövet szólított meg Kiss József építészmérnök úr, hogy volna-e kedvem templomkaput készíteni. Igennel feleltem, hiszen ez időtájt nem volt állami megbízásom, vélhetően 1956-ban a főiskolai forradalmi bizottságban és a nemzetőrségben vállalt feladataim miatt.

1959. január 13-án elrendelt – „...szükséges hálózati úton való feldolgozása abból a célból, hogy annak alapján nyilvántartásba vehessük” – megfigyelés 26 évig, 1986. november 4-ig tartott. A híres hármas „T” – tiltott, túrt, támogatott – kategória szerint valószínű, hogy nem az utolsó fiókba voltam besorolva.

A Muntján néni háza toldalé-

kát, mely a jelenlegi főhajó, alapozták a szorgos hívek, mikor Singer Ferenc plébános úr egy templomépítő társadalmi bizottságot hívott össze. A tervező, statikus, kivitelező-építész, belsőépítész, keramikus és szobrász voltak tagjai az ökumenizmus jegyében, felekezeti hovatartozás tarkaságában szerveződött együttesnek.

A kapu elválaszt és összeköt, kint és bent, a kapu szerepe a lét, az élet, a születés és a halál között. Ez időtájt nemcsak vallásilag közbömbös, de mondhatjuk, hogy ellenséges környezetben épült a „szocialista új városrész” szomszédságában a szent Gellért templom, társadalmi munkában a kommunista szombatokon és munka utáni második műszakként. A környező házak földszintes párkánymagasságát a templom is betartotta, akkor még torony, mint függőleges felkiáltó jel nem volt. A kapunak kellett valamit kifejeznie, valahogy megkülönböztetni a többi ház közül, hogy ez az Isten háza.

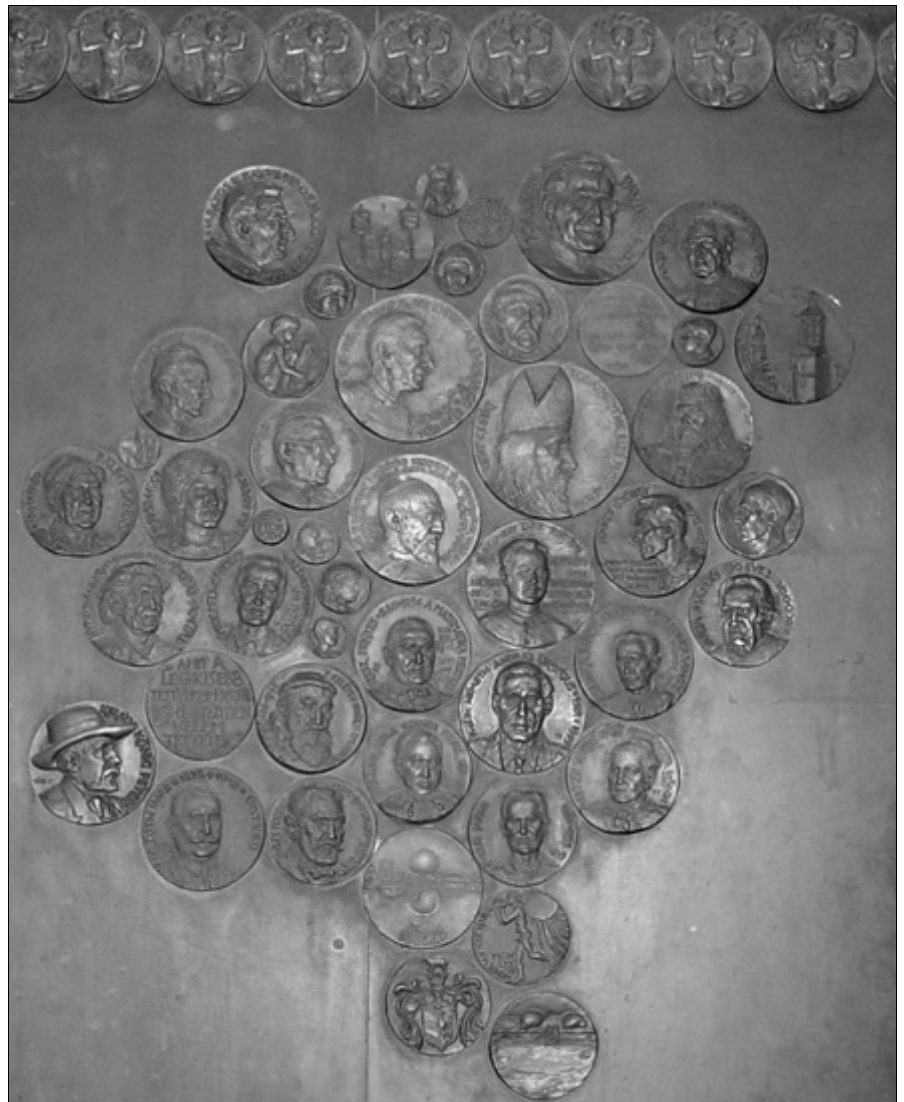
A Szent Gellért templom az 1970. évi nagy árvíz Szegedet megkímélő pusztítása hálaadásaként épült második fogadalmi templomként, valóban a hívek adományaiból.

A Dóm téren van egy magyar Pantheon, Rerrich Béla zseniális árkádsorát díszítve, melynek Európában, de a világon sincs párja, hogy ennyi nagyszerű szobor állandó kiállításként, minden időben megtekinthető legyen, a mai elüzletiesedett világunkban, belépődíj nélkül.

Az új templom kapuja Szeged Pantheon lett. Udvardy József püspök úr úgy határozta meg a felkerülő személyeket, hogy akik Szegeden születtek, vagy életük szentségével, szegedi lakosként a város életében jelentős tettel, a polgárok példaképei legyenek. E koncepció, az akkori időben azért is szerencsés volt, mert a hívők megerősödtek hitükben, hogy ezen a kapun ábrázolt személyek nagy családjához tartoznak. A hitehagyottak, vagy vallásilag közömbösek elgondolkodhattak azon, vajon az egyház milyen jogon tette őket példának, hiszen – a kor tanításai szerint – egyesek még egyházellenesek is voltak. A most már negyed százada kialakított „szőlőfürt” minden egyes szőlőszeme csak aszúsodott azóta.

A személyek névsorát tudós barátaim, Péter László és Tóth Béla író, valamint Udvardy József püspök, Szilas József teológiai rektor és Bálint Sándor állították össze. A két névsor között egyezők már az első alkalomkor, majd később Singer Ferenc plébános, utóbb Benyik György teológiai tanárral konzultálva, Kiss Imre és Laurinyecz Mihály plébános urak egyetértésével bővült. Még mindkét névsornál van adósságom, ha Isten segít és megérem, folytatom a munkát.

A kapu felső részén húzódó vízszintes fríz a puttók sora palma-

ággal és a templomépítés évszámával Krisztus királyi bevonulását és a második eljövételét üdvözli.

A szőlőszemek között kisebb érme családok tagjairól készültek és térkitöltésként szerepelnek az alkalmi karácsonyi és egyéb egyházi érmeikkel. A számos idős férfifej egyhangúságait időnként egy-egy jubileumi esemény érme és Szeged városa, valamint az 1970-es árvíz motívumai is feloldják.

Az ábrázolt személyek természetesen a templomépítés és napjaink pápái – VI. Pál, I. János Pál és II. János Pál – mellett Udvardy József püspök, a telket adományozó Muntyán Valérné és a templomépítő Singer Ferenc plébános és Kovács György, az építkezés kétkezi motorja volt.

Szent Gellért első Csanád me-

gyei püspök és Szent István, ki elrendelte, hogy minden tíz község templomot építsen és hitvese, Gizella, a magyar katolikus egyház első donátorai, patrónusai. Bálint Sándor a szegedi néprajztudós, a népi egyházművészet kutatója, leírója. Lőw Immanuel, a híres szegedi rabbi familia 90 évesen elhurcolt tagja, a holocaust áldozata, a Szentföld növénytanának katalogizáló tudósa. Kálmány Lajos, felsővárosi káplán, népdalgyűjtő, Szeged első néprajztudósa. P. Kelemen Didák, az ellenreformáció hitszónoka és templomépítő minorita szerzetese – Felsővárosi templom – P. Rákos Rajmund minorita, Vatikáni gyóntató, akit Szegeden szenteltek pappá, évtizedekig kutatta és feldolgozta Kelemen Didák életművét.

Glattfelder Gyula megyéspüspök, a szegedi székhelyű püspökség és a Fogadalmi templom megalapítója. Dugonics András, piarista költő-író, az Etelka, az első magyar nyelvű regény szerzője. Csaplár Benedek, piarista tanár, régész. Somogyi Károly esztergomi kanonok, könyvgyűjteményét Szeged városának adta, a Somogyi könyvtár névadója. Bús Jakab, jezsuita szerzetes, a Fogadalmi templom építésének lelki motorja.

Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas tudós és Mezei Mária színésznő még életük alkonyán a kapu „szőlőszemei” lettek, bizonyosságul, hogy az életszentség felekezeti korlátok feletti. Mindketten Szeged hírességei, életútjuk követendő, példaértékű. Tápai Antal és T. Nagy Irén szobrászművészek a szegedi művészeti szakközépiskola alapító tanárai. T. Nagy Irén is tagja volt, párttag létére a templomépítő társadalmi bizottságnak. Tápai Antal Szeged szobrászatának félévszázadon átívelő jeles képviselője.

Király Kőnig Péter – a városi zeneiskola alapítója, neves zeneszerző. Vaszy Viktor a szegedi opera megalapítója és a Szabadtéri Játékok felújító karmestere, évtizedekig a város zenei életének meghatározó személyisége. Varga Mátyás díszlet és jelmeztervező, kerámiáival a Tátra téri templom gazdagodott. Hosszú élete során számos magyar film és színházi operai díszlet és jelmezterve a főváros és Szeged színházi életét gazdagította.

Vedres István építész Szeged első főépítésze a klasszicista építészeti stílus képviselője. Csonka János a karburátor feltalálója, a szegedi kisiparos, a későbbi híres Csonka gépgyár alapítója, Riesz Frigyes a szegedi matematikai iskola nagymestere. Pálfy Ferenc polgármester mai utódainak városgyarapító elődje, példaképe. Reizner János múzeum alapító,

városunk első történetírója. Móra Ferenc utóda a múzeum élén, a Szeged környéki ásatásokkal a mai szegedi régész iskola megteremtője, irodalmi életünk jeles alakja. Tömörkény István író, a múzeum és a Somogyi könyvtár Móra előtt volt igazgatója. József Attila, Radnóti Miklós és tanáruk az egyetemen: Sík Sándor és költőtársuk Juhász Gyula, a magyar líra nagyjai. Ábrahám Ambrus biológus, majd évszázadot megélt élete során nemzedéket tanított a kolozsvári és szegedi egyetemen. Kerényi Károly klasszika-filológus, vallástörténész. Szegedi Gergely reformá-

tus prédikátor. Dr. Németh András sebész, az első magyarországi veseátültető orvos, írói munkássága is figyelemre méltó. Dr. Waltner Károly orvosprofesszor, Szalay József literátus rendőrkapitány és dr. Tóth Imre ügyvéd.

Szeged teljes társadalmi keresztmetszetét volna hivatott a két „szőlőfürt” megjeleníteni. Jelenleg az irodalom és a művészet területéről több személy van, bár a társadalom ezen rétege képes kifejezni korát, ezért gondolom nem túlreprezentált megjelenítésük. Miként Dante, természetesen én is kortársaim ismerem legjobban, bár igyekszem objektív lenni, a „sző-

lőfürt” szükségszerűen szubjektív.
Ígérem, míg élek, a szőlőszemek
száma gazdagodni fog.

2003. jan. 5.

Tóth Sándor

Hálásan köszönjük az értékes gondolatokat, a hiánypótló adatközlést. Reméljük, hogy új Közösségi házunkban egyszer meghívott előadóként is számíthatunk a Tanár Úrra, hogy mindnyájan gazdagodhassunk tudása, tapasztalatai által.

TPJ

„Krisztus ügye”

URAM!

Add, hogy lelkem befogadjon
Szívem nyílt és szabad legyen,
Kegyelmed segítségével, hogy
szándékodat magamévá tegyem.
Hárítsd el, ami Számodra akadály.

Távolítsd el,

ami gátol és visszatart.

Egésztítsd ki a hiányosat bennem.

Növelj, ami Feléd vezet, hogy
túláradó kegyelmed megtisztítson
eljöveteled fényében.

Amen.

Beszélgetés jegyesekkel

Hagyományainkhoz híven idén tavasszal is indítunk jegyes kurzust azoknak a fiataloknak, akik idén szeretnének házasságot kötni. Hét alkalommal találkozhatnak a jegyesek egy-egy házaspárral, akik megélt tapasztalataikat mesélik el, hogy ezzel is segítséget nyújtsanak a házasságra készülőknek. Az első alkalom kissé rendhagyó lesz, mert közösségünk szeretné meghívni ezeket a párokat is a közös plébániai farsangra március 1-jén, szombaton 19 órakor.

A többi találkozás időpontja: március 6. és 20. április 3. 10 és 24. illetve május 8. este 19,15. Helye az új közösségi házunk. A beszélgetések házigazdája Misi atya lesz. Az utolsó estére egy kerekasztal beszélgetést illetve közös játékot tervezünk, melyen az összes előadó és résztvevő együtt lehetne, és a felmerülő kérdéseket meg lehetne beszélni. Minden fiatal párt nagy-nagy szeretettel várunk. (Sz. Márti)

Taizé - A bizalom zarándokútja a földön

Találkozó Párizsban 2002. december 28 - 2003. január 1.

A 2002-es évvégi taizé-i találkozon ifjúsági csoportunk két tagja vett részt. December 27-én indultak útnak Budapestről, busszal. Nagy élmény volt számukra a párizsi találkozó, az, hogy Roger testvérrel és a világ fiataljaival együtt ünnepelhetek, imádkozhattak az egységért és a békéért. A korábbi évek gyakorlatával ellentétben most nem mindenki családotknál volt elszállásolva, a mieink pl. az „American Church”-nevű templomban. Minden este összegyűltek és közös imádságon vettek részt. Nagy örömet jelentett számukra a különböző országokból, kultúrkörökből érkező fiatalokkal együtt búcsúztatni a 2002-es évet.

„Szeress és mondd el az életeddel!”

Részlet Roger testvér leveléből, mely a taizé-i találkozók az elmékedések alapjául szolgált:

„Az Evangéliumban sehol sincs szó arról, hogy Krisztus szomorúságra, netán rosszkedvre hívna minket. Épp ellenkezőleg, csendesesen izzó örömet ébreszt bennünk, sőt ujjongást a Szentlélekben.¹⁴

Egy afrikai fiú, aki egy évet töltött Taizé-ben elmondta, hogyan talált rá lassanként újra az öröme, a súlyos megpróbáltatás szenvedésteli időszak után.

Hét éves volt, amikor megölték az apját. Anyjának messze kellett menekülnie. A fiú ezt mondta: „Újra rá akartam találni szüleim szeretetére, amelyet kiskoromtól fogva nélkülözni kellett. Ezért valami belső örömet kerestem, amelyből erőt meríthettem a szenvedéshez. Ez tett képesé arra, hogy kiszabaduljak gyermekkorom magányosságából. Felismerem, mennyire fontos az öröm ahhoz, hogy átalakítsa mindennapi kapcsolatainkat és hogy megtaláljuk a belső békét.”¹⁵

¹⁴ János 15,11 és Lukács 10,21.

¹⁵ „Az Úrban való öröm az erősségetek” (Nehemiás 8,10).